

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 4. mars 2009

Deres ref.: 200806068-/GJS
Vår ref.: 200900006
Saksbehandler: Bente Øverli

Høring - Forslag til lovendringer med sikte på å bedre mulighetene til å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver

Vi viser til departementets høringsbrev datert 8. desember 2008.

Kreftforeningen er svært fornøyd med at departementet legger fram flere gode forslag til lovendringer som vil gjøre det enklere å kombinere arbeid og omsorgsoppgaver. Dette er et område som lenge har hatt behov for en lovendring mer i tråd med dagens mange ulike familie-, omsorgs- og arbeidslivsmønstre. Under følger våre innspill og kommentarer til de fire forslagene som departementet legger fram.

Forslag om rett til permisjon uten lønn i inntil 10 dager for å yte omsorg overfor nære pårørende.

Det er svært positivt at dette nå blir lovregulert og skal omfatte alle yrkesaktive. Ideelt sett skulle vi ønske at permisjonen også ble helt eller delvis økonomisk kompensert, men vi forstår at dette ville innebære en relativt høy kostnad, samt at kompensasjon ved ulike typer permisjon på mange områder er et tariffavtalespørsmål for partene i arbeidslivet. Vi foreslår imidlertid at permisjon uten lønn skal gis i inntil 12 arbeidsdager i samsvar med Hovedtariffavtalens bestemmelser for ansatte i statlig og kommunal sektor. Dette vil gi en enda bedre ordning, samtidig som kostnadene bør være overkommelige så lenge permisjonen likevel ikke kompenseres økonomisk.

Når det gjelder dokumentasjon av permisjonsbehov og permisjonsbruk, foreslår vi bruk av egenmelding. Så lenge egenmeldingsskjema benyttes ved sykemelding (betalt ordning), så ser vi ingen grunn til ikke å bruke det samme ved denne type omsorgspermisjon (ubetalt ordning). Vårt hovedbudskap er at dette må være en ordning som er praktisk og enkel å administrere for både bruker, arbeidsgiver og offentlige etater. Ved bruk av egenmeldingsskjema vil det ikke være behov for en egen forskrift om krav til dokumentasjon, slik departementet ser for seg. Hvis departementet likevel ønsker å utforme en forskrift om dette, blir det svært viktig at det for pårørende av kreftpasienter og andre alvorlig og langvarig syke ikke blir nødvendig å innhente legeerklæring eller annen dokumentasjon for hver eneste permisjonsdag (gitt at disse spres utover), da dette blir unødig tungvint og tidskrevende. For denne pasientgruppen må, i de alle fleste tilfeller, én erklæring holde. Gjennomgår man lang og intensiv kreftbehandling, er det opplagt at velferdspolispermisjon vil være nødvendig for pasientens pårørende, uten å måtte framvise ny dokumentasjon på dette.

Når det gjelder personkrets for omsorgspermisjonen, mener vi denne med fordel kan ta utgangspunkt i pasientrettighetslovens bestemmelse om hvem som skal anses som pårørende og nærmeste pårørende, jf lovbestemmelsen i § 1-3. Loven fastsetter at det er pasienten selv som prinsipielt bestemmer dette, mens loven har en subsidiær personkrets i de tilfeller pasienten selv ikke er i stand til å bestemme. Når det gjelder definisjon av personkrets og hvem som for den enkelte omsorgsyter er nærstående, er det helt sentralt at det her gis rom for skjønn. Departementets forslag om at pleie og omsorg skal omfatte ektefelle, partner og samboer, samt arbeidstakerens foreldre og voksne, funksjonshemmede barn mener vi er for snever. Hva med for eksempel egne søsken og egne besteforeldre? Nære venner? Her må lovverket gjenspeile dagens mange ulike familie- og relasjonsmessige forhold, og ha overordnet fokus på det mennesket som faktisk har behov for omsorg og pleie, og hvem denne personen selv definerer som sine nærstående.

Hos barn kan kreftbehandling strekke seg over mange år. Mottakere av pleiepenger som kun skal leve av denne ytelsen over flere år, uten mellomperioder i arbeidslivet som danner grunnlag for ny stønadsberegning, opplever dermed at inntekten står på stedet hvil. Vi erfarer derfor at enkelte familier havner i en svært vanskelig økonomisk situasjon. En mulig løsning kan være at denne type ytelse G-reguleres på samme måte som rehabiliterings- og attføringspenger. Vi ber departementet vurdere dette.

Forslag om gradering av pleiepenger ned til 20 prosent

Dette er et godt forslag. Kreftforeningen er også svært opptatt av at ytelsene som gis pårørende bør være uavhengig av om det er alvorlig syke voksne eller barn som pleies. Dette har vi tatt opp med departementet og Stortinget ved en rekke anledninger. Vi foreslår derfor at pleiepenger ved alvorlig sykdom (folketrygdloven § 9-11) og omsorgspenger ved kronisk sykdom (folketrygdloven § 9-6) også skal omfatte pårørende som pleier voksne med alvorlig sykdom.

Vi kan ikke se at vårt forslag vil medføre store utgiftskostnader. Dette fordi mange pårørende, i mangel på økonomiske støtteordninger, er sykemeldt og mottar sykepenger for å unngå økonomisk tap. De er dermed ikke nødvendigvis sykemeldt på grunn av egen sykdom, noe som medfører en uheldig praktisering av sykelønnsordningen. Med Regjeringens fokus på økende sykefravær, er det i tillegg uheldig når friske personer ufrivillig blir en del av sykefraværstatistikken.

Når det gjelder pleiepenger, foreslår vi at det lages et enkelt skjema for å søke om dette. Et slikt skjema finnes ikke i dag, og vi erfarer at det har pasienter og pårørende behov for.

Forslag om utvidelse av rett til pleiepenger i terminalfasen fra 20 til 60 dager

Dette er godt forslag. Vi mener det er svært viktig at regelverket gir mulighet for fleksible løsninger i tråd med den enkeltes sykdomsutvikling og behov, for eksempel ved at kvoten på 60 dager kan tas ut som en form for tidskonto.

Forslag om rett til fortsatt ytelse i en overgangsperiode etter at pleie av barnet er opphørt

Forslaget er godt, men vi mener vilkåret om at man skal ha mottatt pleiepenger i 3 år før man kan motta ytelsen er unødig strengt. Langvarig sykdom hos barn omfatter ikke mange per år, og kostnadene ved å innlemme flere pårørende i ordningen vil ikke ha store økonomiske konsekvenser for det offentlige, men være viktig for de relativt få pårørende som over en periode har mottatt pleiepenger for å gi nødvendig omsorg til barnet sitt, og derfor ikke hatt mulighet for deltakelse i arbeidslivet.

Vi ser fram til departementets videre oppfølging av saken.

Med vennlig hilsen
Kreftforeningen

Ole Alexander Opdalshei
fung. generalsekretær